

Zakaj slikajo sv. Antona s prašičkom

Ilustriral V. Globočnik

Večer je. Ogenj prasketa v Lipnikarjevi peči. Dvanajstletna Minca plete nogavico, mlajši Janko pa sili vanjo in ji nagaja: »Micka potička, vdrta maš lička!«

Babica bi rada odvrnila Janka od njegovega početja, zato je začela:

»Janko, pusti Minco, naj plete nogavico, jutri jo bo potrebovala, ko pojedemo...« Babico je posilil kašelj in ji pretrgal stavek.

»Kam pojedemo?« je zanimalo Janka.

»I, poglej ga no, ti, Janko, niti tega ne veš, da bo jutri maša pri naši podružnici pri sv. Antonu.«

»Saj res, čisto sem pozabil od lani... večkrat sem že premišljeval, zakaj ima tisti svetnik v naši cerkvi zraven sebe naslikanega debelega prašička.«

»Ti gotovo niti tega ne veš, da je tistemu svetniku ime sv. Anton?«

»O, to pa dobro vem!«

»Saj je na Obočnici tudi v kapelici, jaz sem že videla, ko mu je Petračeva Jerica nesla majhen dar, ko so doma kupili novega prašiča.«

»Torej vidiš, Janko, da je sv. Anton zaščitnik domačih živali, zato ima pri sebi prašička.«

»A zato?« Janko je gladil mačko, ki je lezla k peči na klop.

»Kako pa je postal ta svetnik zaščitnik živali, vama pa lahko povem, če bi rada vedela.«

Tedaj se je Minca naglo oglasila: »Babica, to nam povejte.«

Babica se je prijela za naslonjalo pri peči in začela:

»Sv. Anton je bil pobožen mož. Njegovo že pobožno življenje se mu je zdelo še premalo Bogu všeč, zato je sklenil, da pojde v samoto.

Šel je v puščavo, kjer si je poiskal blizu človeških koč svoje bivališče v skalnati votlini. Tam je molil, premišljeval in le malo jedel...

Ko je hudobec zvedel za njegovo bivališče, je sklenil, da ga bo skušal in poskusil pridobiti njegovo dušo zase. Hudobec pa se je za to priliko spremenil v prašiča. Neko jutro, ko se je Anton dvignil na svojem slamnatem ležišču, je hudobec v obliki prašiča stopil predenj. Puščavnik je hotel odmoliti jutranjo molitev, pa je hudobec začel tako močno kruliti, da bi vsakogar zjuzilo. Hudobec je pričakoval, da bo puščavnik začel preklinjati in se jeziti, a se je zmotil...

Mož je sklenil roke, se obrnil v steno in tako pobožno molil kot še nikoli. Sveta imena pa je izgovarjal tako glasno, da je prasè od bolečin kar nehala kruliti... Pri vsakem svetem imenu je hudobca zaskalelo v trebuhu.

Drugič se je hudobec vtihotapil v puščavnikovo votlino, ko je ta stopil k vodnjaku, da bi se s hladno vodo pokrepčal po skromnem obedu.

Puščavnik si je za obed pripravil kos suhega kruha. Hudobec mu je naglo požrl kos kruha in z rilcem mu je razmetal njegovo skromno ležišče...

Tudi tedaj je računal, da se bo dobri mož začel jeziti in preklinjati, a sv. Anton je ostal dobre volje in je dejal zase: »Nekdo mi je vzel moje skromno kosilo, Bog mu ga blagoslovi, gotovo je bil še bolj potreben okrepčila kot jaz.« Ko je uravnaval slamo na svojem ležišču, je pa spoznal, da ga je spet obiskal oni nagajivi prašič.

Tudi tokrat se hudobcu ni posrečilo, da bi zmotil puščavnika. Mož je spil kozarec vode in vroče molil k Bogu...

Tretjič pa je prišel hudobec zvečer. Računal je, če ga danes ne ujezi in pripravi do preklinjanja, da bo odnehal...

Ko je stopil puščavnik k bolniku, je prašič razril vso prst okoli njegove votline. Napravil je precej globoke jame, tako da si je svetniški mož, ko se je vračal v temi, ob taki jami izvil nogo, ker se je spotaknil.

Mož tudi sedaj ni rekel žal besede, temveč je odšantal do ležišča, kjer je sedel in si polagal mrzle obkladke. Potem je pa molil: »Zahvaljen, dobri Oče, za vse prejete dobrote...« Ves teden potem je puščavnik hodil opiraje se ob skripljeno grčavo palico.

Hudobec, ki je računal, da bo puščavnik preklinjal, da se bo kar kresalo, se je hudo zmotil. Sprevidel je, da svetega moža ni mogoče premotiti, čeprav ga je trikrat skušal...

»Ali je bilo to kdaj res?« je zanimalo Janka, ki je do tedaj molčal.

»Tako nam pripoveduje legenda. Je že moralo biti res,« je odgovorila babica.

Janko pa je veselo dodal: »Sedaj pa dobro razumem, zakaj slikarji narišejo vedno zraven sv. Antona Puščavnika debelega prašička.«

Minca pa je rekla: »Jaz pa vem, zakaj je nesla zadnjič Petračeva majhen dar na Obočnico.«

Minci se je kmalu stožilo in mati Jera je morala skončati njeno nagavico, ki jo je drugi dan obula, da je ni zeblo, ko so šli v podružnico k maši. Nedelja je bila nebeško lepa in gore so se bleščale kot še nikoli.

Tone Gaspari

Piva

Zbirali smo se pri starem skladišču. Tam so nekoč spravljali oglje, ki so ga žgali v javorniških gozdovih. Lastnik je umrl, skladišče je ostalo in počasi razpadalo, kakor se marsikje zgodi, kjer nasledniku ni mar dela in truda. Ta razpadajoča stavba je bila najprimernejša za nas posebno zato, ker se je takoj nad njo širilo gosto leščevje. Zdelo se nam je, da je tam najlepše na svetu. Kadar smo razgibali velikanska lesena vrata, ki so visela navznotraj, smo jih odpirali komaj vsi. Cvilila in škripala so, kakor bi jokala. Rekli smo, da Piva joka; tako je bilo ime umrlemu gospodarju. Kadar smo jih zapirali, smo jih samo malo pognali, pa so se sama zaloputnila, kakor kadar udariš močno ob perilnik. Seveda smo se tudi obešali nanje in se vozili, dokler nismo na eni strani polomili vezi. Ob suhem vremenu smo se lovili in skrivali zunaj, ob dežju smo stikali v skladišču. Plezali smo na kamnitne stebre in se spuščali kakor opice po lesenem ostrušju, ki je bilo ponekod že nagnito. Nikoli ni bilo nič posebnega, kolikor se spominjam. Naš najhujši sovražnik je bil žebelj na tleh ali v preperelih deskah, na leščevju pa trn in poleti gad. Še enega sovražnika smo imeli,